

Anglija kljubuje 'mirovni grožnji' - Vpliv Rusije se širi

Anglija stopila v vojno, da prinese Evropi zopet mirno in urejeno stanje, in bo nadaljevala z vojno, dokler tega ne doseže, je povdaril Chamberlain. — Prvi pogoj za razgovor o miru bi bila razorožitev.

London, Anglija. — Od Hitlerja sicer še ni bil uradno stavljen nikak mirni predlog Angliji in Franciji, toda iz govoric, ki se širijo zadnje dni, se nekaj takega z gotovostjo pričakuje v najkrajšem času in zato se obe omenjeni državi že v naprej pripravljata, kak odgovor boste dali, kadar tak predlog dobi v roke. Tako se je seja angleška parlamenta bavila ta tork skoraj izključno s to zadevo in iz rezultata razprav in govorov se jasno razvidi, da bo dobila Nemčija v odgovor odločni "Ne!"

S tem ni rečeno, da ste Anglija in Francija tako vneti za vojno, kot tako, da bi se nikakor ne mogli ločiti od nje, marveč gre jim za to, kakor je povdaril min. predsednik Chamberlain, ki je bil omenjen tudi na glavni govornik v parlamentu, da se konča brezpravno in divjaško stanje v Evropi, ko se ni moglo več upati besedam nobene vlade in ko se nobena država ni mogla več čutiti varne pred napadom, ter so se stalno morale ponavljati krize in temu sledile mobilizacije. Skratka, agresivnosti Nemčije, ki je ogrožala neodvisnost in varnost vseh evropskih držav, se mora napraviti konec. S tem končnim ciljem ste Anglija in Francija stopili v vojno, so povdarjali govorniki, in Anglija ne vidi nikakega povišja, da bi ta cilj opustila, v tem, ker se je raztrgala Poljska in, ker ste Nemčija in Rusija sklenili nekak medsebojni pakt, kakoršnega koli značaja že.

Lloyd George, ki je bil tudi eden govornikov, je izrazil mnenje, da je mirni predlog, ki ga namerava poslati Nemčija, utegne vsebovati razne priklupne izjave, kakor na pr., da se bo ponovno upostavila poljska država in morebiti tudi Čehoslovaška, vsaj v ohranjenih obliki, toda, je povdaril, prvi in glavni pogoj, pod katerimi bi Anglija stopila v mirne razgovore, bi bila razorožitev. Ako se tej točki ne posveti prva pažnja, bi bil vsak sklenjeni mir le "zakrpan mir."

Enak povdarek je izrekel tudi Chamberlain, rekoč, da Anglija ne bo sprejela za podlagu razgovorov samó kakega besednega zagotovila Nemčije; zbornica mu je na te besede dolgo in gromovito ploskala, iz česar se razvidi, da je točasno Anglija v resnici odločena, da gre do skrajnosti v svojem obračunavanju z nazi. Enako odobravanje je žel Chamberlain tudi, ko je omenil, da se mora vladanje z nasiljem nehati, zlasti pa še, ko je povdaril, da se Anglija in Francija ne boste dali ostrašiti z nikakimi grožnjami.

Omenil je Chamberlain tudi, da Nemčija ne bo uspela s svojimi poizkusi, da vrže krivdo za nadaljevanje vojne na Anglijo. "Odgovornost za vojno," je povdaril, "leži na tistih, ki so izvajali napade."

POLJSKA ŠE OBSTOJA

Zed. države ne priznavajo čisto na Nemčije in Rusije.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hull je v imenu vlade Zed. držav obvestil zadnji ponedeljek Nemčijo in Rusijo, da z Zed. države Poljska še vedno obstoji. Poljska je postala žrtev nasilja, se je izrazil Hull; njeno ozemlje se ji je vzelo in njena vlada je morala iskati zatočišča v inozemstvu. "S tem pa, da se ugrabi ozemlje, se še ne izbriše zakoniti obstoj vlade," je povdaril. — Isti dan je ameriški poslanec v Parizu obiskal novega poljskega predsednika Raczkiewicza in ga obvestil, da so Zed. države priznale novo poljsko vlado.

KAR JE DOBRO ZA AVTO, JE DOBRO ZA AEROPLAN

Chicago, Ill. — Neki prometni policist je z začudenjem gledal, ko je zadnji ponedeljek zvečer priletel nizko nad drevesi in vrstami avtomobilov neki mali aeroplan ter se nato spustil na zemljo na neki prazni loti za parkanje avtomobilov južno od Soldiers Field in tudi z vsó spretnostjo pristal. Iz letala sta stopila moški in ženska, ki sta se identificirala kot Mr. in Mrs. R. C. Davis iz Denverja, Colo. Dejalo sta, da sta pripotovala z vzhoda ter sta nameravala v Chicagu prenočiti. Na zemljevidu, ki sta ga imela s seboj, je bilo ob jezeru naznačeno letališče in menila sta, da je letališče ta prostor za parkanje. Srečna sta bila, da sta brez nezgode pristala na tako malem prostoru.

SLAVNOSTNI DAN BOLGARSKEGA KRALJA

Sofija, Bolgarija. — Tukajšnji kralj Boris je ta tork obhajal 21. obletnico kar je zasedel prestol, in dogodek je proslavil s tem, da je pomilostil 176 političnih kaznjencev. Isti dan je tudi vodil lokomotivo prvega vlaka ob otvoritvi neke nove železniške proge. Kralj je znan, da je eno njegovih najljubših opravil voziti lokomotivo.

CELO POROČILA O VREMENU PREPOVEDANA

Chicago, Ill. — Vojna gre v resnici do prave skrajnosti in cenzura je posegla v področja, o katerih bi se komaj moglo misliti, da imajo kaj opraviti z vojno. Tako je tukajšnji vremenski urad sporočil, da je prejel obvestilo, da kanadski cenzorji ne dopuščajo pošiljati v svet poročil, kako je vreme v Kanadi. Ista odredba je uvedena tudi v drugih deželah, ki stoje v vojni, in jo utemeljujejo s trditvijo, da bi ta poročila utegnili služiti sovražnim letalom.

SHEIL UPRAVLJA ŠKOFIJO

Kardinalove posle začasno prevzel škof Sheil.

Chicago, Ill. — Dokler se ne izbere namestnik, ki bo upravljal chikaško nadškofijo in nadaljeval s posli, od katerih je odrgala smrt pokojnega kardinala Mundeleina, bo začasno izvrševal te posle tukajšnji pom. škof Most Rev. Bern. J. Sheil. — Truplo kardinala se je preneslo iz semenišča iz Mundeleina v tukajšnje katedralo Najsv. Imena v tork popoldne in bo ostalo tu do petka, ko se bo vršil pogreb. Pričakuje se, da bo prihitelo k pogrebu večje število cerkvenih prelatov iz Zed. držav, Kanade in Mehike.

LABORIT ZAHTEVA DAVEK NA KAPITAL

London, Anglija. — Laboritski poslanec H. Dalton je v ponedeljek priporočal v parlamentu, da se naloži posebni davek na kapital, povdarja joč, ako bi se en odstotek tega davka naložil na 170,000 najbogatejših Angležev, bi se s tem dobilo tri in pol milijard dolarjev na leto in bi se lahko več drugih davkov opustilo. Izrazil je pri tem zanimivo pripombo, namreč, da bo tekotom vojne uničenih od bomb mnogo dragocenih stvari. Pri tem pa obstoji ena težava, namreč, da se bo istočasno odpravilo mnogo zla, med katerimi ni samo hitlerizem, marveč tudi socialna nepravilnost ter neznosna razlika med bogastvom in revščino.

SRČNA KAP UGRABILA SENATORJA

Washington, D. C. — V tork jutraj je umrl naglo smrti vsled srčne kapi demokratski senator M. M. Logan iz Kentucky. Pokojni je bil star 64 let ter je služil kot senator od leta 1931. V večini zadev je bil vnet podpornik New deala.

V ANGLIJI NARASTLA BREZPOSELNOST

London, Anglija. — Po poročilu, ki ga je izdalo delavsko ministerstvo zadnji ponedeljek, se je v Angliji v času od 14. avgusta do 11. sept. zvišalo število brezposelnih za skoraj 100,000, da znaša zdaj nekaj na en in en četrt milijona oseb. Ta pojav se pripisuje dejstvu, ker je vsled vojne izgubilo v hotelih, zabavalističnih ter v športnih aktivnostih dosti ljudi delo.

KRIŽEM SVETA

Lisbona, Portugalska. — Tukajšnja vlada je zadnji ponedeljek odobrila, da se nakupi v Ameriki za pet milijonov dolarjev razne železniške opreme, med drugim tudi lokomotiv in jeklenih vozov.

Mexico City, Mehika. — Premogarska unija je v ponedeljek objavila, da se je zadnje soboto pripetila v nekem premogovniku blizu mesta Palau, 90 milj daleč od Texasa, eksplozija, v kateri je bilo ubitih 69 delavcev in dva sta bila ranjena.

Panama. — Delegati 21 ameriških republik, zbrani tukaj na vseameriški nevtralnostni konferenci, so zadnji ponedeljek odobrili proglas, s katerim se ustanavlja posebni varnostni pas na morju okrog obeh ameriških kontinentov, v katerem se ne bodo smele izvajati sovražnosti.

KONGRESNIK DIES IZVRŠIL PREISKAVO

Chicago, Ill. — Komaj par ur po svojem prihodu v Chicogo, zadnji ponedeljek, je kongresnik Dies dal s pomočjo svojih agentov in federalnih organov preiskati glavni stan komunistične stranke in uradnih peterih drugih organizacij, katerih imen pa ni izdal. V zadnjih peterih so bili zaplenjeni vsi dokumenti in listine, dočim je v komunističnem stanu eden uslužbenec še pravčasno zaklenil jekleno shrambo. Dies, ki je načelnik kongresnega odbora za preiskovanje neameriških aktivnosti, se je izrazil, da je po informacijah Chicaga središče komunističnih, in fašističnih aktivnosti v osrednjem zapadu.

PODAJA BALTIKA IN BALKANA

Od dveh strani skuša Rusija pridobivati trdno pozicijo v Evropi. — Baltik in Balkan se ji podajata.

Pariz, Francija. — Iz njenih dosedanjih činov se lahko sigurno vidi, da se namerava sovjetska Rusija trdno zasedrati na obeh skrajnih koncih vzhodne Evrope, na severu, v Baltiku in na jugu, na Balkanu. Na severu pričajo o tem že vidni rezultati, dočim se glede položaja na jugu vrše še zakulisne razprave.

V Baltiku si je pridobila Rusija prvo trdno pozicijo s svojim nastopom proti Estoniji, ko je tej diktirala svoje pogoje in je nastopila proti njej nekako podobno kakor Hitler na Čehoslovaškem. Ista usoda očitno čaka obe drugi mali državi tamkaj, Latvijo in Litvijo. Hitlerju ta nastop Rusije brez dvoma ne ugaja, ker je Nemčija smatrala te kraje že od nekdaj za svojo interesno sfero, toda, četudi bržkone nerad, se je moral ukloniti "zavezniku" Stalinu.

Na drugem koncu, namreč na Balkanu, pa se tamkajšnje države baje same od sebe približujejo Moskvi. Tako govorijo točasna poročila iz Beograda, da je zveza balkanskih držav v pooblastila turškega zun. ministra Saracogla, da v imenu vseh vodi pogajanja v Moskvi v svrhu ustanovitve nevtralnega bloka balkanskih držav pod pokroviteljstvom Rusije. Kakor se trdi, je Rusija pri volji, prevzeti to pokroviteljstvo, toda pod pogojem, da Jugoslavija prej razpusti vse organizacije, ki obstoje tam v svrhu pobijanja komunizma.

Tatu dobila na tomboli

Na tombolo v Slovensko Bistrico je med drugimi prišla tudi žena posestnika Franca Šuntra iz Zgornje Polskave. Namesto tombole, pa je imela drugo srečo. Zadel je namreč tata, ki je nekaj dni pred tombolo vdrl v njeno hišo ter odnesel možu vso obleko in perilo. Med množico je opazila na tomboli mlajšega fanta, ki je bil oblečen v suknjo njegovega moža. Hitro je naprosila nekaj moških, da so fanta prijeli in že so bili tam tudi orožniki, ki so oba — fanta in posestnico — odvedli na orožniško postajo, kjer se je zadeva pojasnila. 19 letni delavec Franc Cander od Sv. Areh na Pohorju je priznal, da je izvršil omenjeni vlom pri posestniku Šuntru. Šel je mimo hiše, pa je videl, da ni nikogar doma, in izrazil lepo priložnost. Nekaj ukradene obleke je že razprodal, drugo pa je obdržal za sebe. Najlepšo obleko je oblekel, ko je šel na tombolo, kar pa mu je postalo usodno.

Nesreča starčka

Blizu Braslovč se je pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje 76 letnega posestnika Antona Brinovca, katerega je podrl na cesti neznan motociklist. Motorno kolo je sunilo starčka s tako silo na tla, da si je starček prebil lobanjo. Odpeljali so ga v celjsko bolnico, kjer je po kmalu podlegel poškodbam.

RAZDELILI SI PLEN



Vojaški zastopniki nazijske Nemčije in komunistične Rusije, ki so se sestali v Brest-Litovsku, sredi Poljske, in si to državo kot plen razdelili med seboj. Slika je bila po radio poslana skozi Nemčijo v New York.

Iz Jugoslavije

Nemški strokovnjaki so prišli v Beograd na razgovore o zamenjavanju blaga z Jugoslavijo. Mnenje jugoslovanske tiska je, da se blago ne da na kredit. — Druge vesti iz starega kraja.

Nobene robe na kredit

Beograd, 29. sept. — Zjutraj so dospeli v Beograd nemški strokovnjaki, ki so člani stalnega Nemško-jugoslovanskega ekonomskega odbora, da razpravljajo o zamenjavanju blaga, z ozirom na izpremenjeni položaj po svetu. Dr. Friderik Walter Landfried, državni tajnik v nemškem ministerstvu za ekonomijo, načeljuje nemški delegaciji. Na čelu jugoslovanske delegacije je pa Dr. Milivoj Pilija, pomočnik ministerstva za zunanje zadeve.

V zvezi s temi konferencami je jugoslovanski strokovni tisk mnenja, da Jugoslavija ne more dobavljati Nemčiji nobenega blaga na kredit. Kolikor se tiče povečanja zamenjave blaga, pravijo listi, je tako povečanje možno le, če nudi Nemčija v zameno tako blago, ki je Jugoslaviji potrebno. Isti tisk povdarja, da spadata v to blago zlasti železo in jeklo, njune predelave, gotove tkanine, koks, i.t.d. Listi nadalje izjavljajo, da Jugoslavija ne mara obogateti na rovaš zaveževanih dežel.

Ko je 30 letni Anton Ferlič, gostilničar na Cesti na grad v Celju doma sekal meso, si je po nesreči odsekal levi kazalec in sredinec

Med vagoni

V ljubljansko bolnico je bil pripeljan 46 letni snažilec državnih železnic Ivan Pohar. Na glavnem kolodvoru sta ga stisnila odbijata pri vagonih in mu prizadejala hude notranje poškodbe.

V prepiru

Prepirala sta se čevljarški pomočnik Stanko Trdina z Vranskega in 24 letni posestnikov sin Matija Pikel tudi z Vranskega. Med preprirom je Trdina sunil z nožem Pikla v desnó stran prsi, da so morali Pikla odpeljati v celjsko bolnico.

Gorelo je

V samostanu oo. trapistov v Rajhenburgu je pred kratkim neke noči nastal požar in sicer je gorelo enonadstropno poslopje učilnice, ki stoji tik gradu in v kateri študirajo mladi trapisti. Kljub takojšnjemu nastopu gasilcev iz Rajhenburga in gasilcev z Vidma, je poslopje popolnoma zgorelo. Ostalo je le ogródje zidu. Kako je ogenj nastal, ni mogoče pojasniti.

Končana stavka

Kot je že bilo enkrat poročano, je v rudniku Trečja nastala stavka vsega rudniškega delavstva, ki se je potegnili za svoje delavske pravice. Podjetje, ki je v angleških rokah, je na razna brezuspešna pogajanja odgovorilo s tem, da je odpustilo vse delavce in jih vrglo iz rudniških stanov. Na posredovanje ministerstva za socialno politiko je prišlo zopet do pogajanj, ki so se zaključila s tem, da je bila med upravo rudnika in zastopniki delavskih sindikatov podpisana nova pogodba, ki urejuje delovno razmerje. Stavka je trajala 47 dni.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoj po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.
Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Izšel vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoj po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisil važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Kardinal George Mundelein

V chikaški katedrali Presv. Imena leži na mrtvaškem odru veliki odlični princ katoliške cerkve, njen Kardinal, George Mundelein, nadškof chikaške nadškofije.

Nepričakovana vest o njegovi nenadni smrti je iznenadila ves svet, njegove ovčice v njegovi veliki obsežni nadškofiji pa globoko užalostila. Podrobnosti o njegovi nenadni smrti so bile objavljene že v včerajšnji številki "Amer. Slovenca" in jih ne bomo tu ponavljali. Dolžnost "Amer. Slovenca" kot katoliškega lista, ki izhaja že dolga desetletja v območju chikaške nadškofije je, da o svojem višjem nadpastirju spregovori kaj več, kakor pa da objavi le novice o njegovi smrti.

Veliki odlični pokojnik se je rodil dne 2. julija 1872. na vzhodni strani velikega New Yorka, kot sin priseljenih nemških staršev. Starši so bili revni, oče delavec. Osnovno šolo je pohajal v župniji sv. Nikolaja. Ko je bil dvanajst let star je že dovršil osnovno šolo in se podal na višjo šolo De La Salle zavoda, katero je z uspehom dovršil in nato še Manhattan kolegij. Bogoslovje je študiral v semenišču sv. Vincencija v Westmoreland Countyu v Pennsylvaniji. Bogoslovne študije je dovršil še predno je bil dosegel določeno starost 23 let, ko bi mogel biti posvečen v mašnika. Tedanji newyorški nadškof je videl v mladem bogoslovcu veliko in izredno nadarjenost, od katere je mnogo pričakoval. Poskrbel je, da so mladega bogoslovca poslali v nadaljne študije v Rim. Tu je izdelal z odliko višje liturgične študije in je bil 8. junija 1895. posvečen v mašnika v Rimu. Nato se je vrnil v Ameriko in je postal pomožni škofijski tajnik. Čez dve leti pa že škofijski kancelar brooklynske škofije, katero pozicijo je imel 14 let. Leta 1903 ga je papež imenoval za kardinalnega vikarja Rima in cenzorja liturgične akademije. Leta 1906 je bil promoviran v Monsignorja. Leta 1909 pa je bil imenovan in posvečen v škofa in dobil pozicijo pomožnega škofa v Brooklynu. Po smrti bivšega chikaškega nadškofa Quigleya leta 1916, ga je tedanji Sv. Oče povišal v nadškofa in mu izročil vodstvo velike odlične chikaške nadškofije.

Tu se je lotil odlični pokojnik velikih načrtov in velikega dela. Njegovo največje delo je ustanovitev Katoliškega dobrodelja. Sto in sto tisočim podpora potrebnim v vseh ozirih je ta njegova odlična ustanova pomagala. Drugo njegovo veliko delo je sloveče nadškofijsko semenišče v Mundeleinu, Illinois. Tisti, ki so ta kraj kedaj obiskali, vedo kaj je tam. Ta kraj je organiziral in ustanovil on. V marcu leta 1924. ga je Sv. Oče Pij XI. povišal v Kardinala na podlagi njegovih velikih zaslug za Katoliško cerkev in Božjega kraljestva na zemlji. Leta 1926 se je po njegovi zaslugi vršil veličastni veliki mednarodni evharistični kongres v Chicagi. Delal je neprestano in snoval načrte za razmah in večji uspeh sv. vere na zemlji. Delal je, dokler ga ni Vsemogočni poklical k sebi po plačilo v nebesa.

To je le par večjih vidnih dogodkov iz njegovega pestrega in velikopoteznega delovanja in življenja. Kardinal Mundelein je bil duševni velikan. Neumoren v delu in ustvarjanju. Bil je prvovrsten organizator, ki je osvajal ne le samo katoličane, marveč vso splošno javnost, tako drugoverce, kakor katoliške vernike. V njem je vsakdo videl iskrenega višjega nadpastirja in velikega socialnega voditelja.

Skoro neverjetno je, kako je veliki odlični pokojnik poznal vse razne narodnosti v svoji nadškofiji. Tudi slovenske razmere je temeljito poznal. Ameriški Slovenci bi težko kedaj imeli svojo lastno katoliško tiskovno ustanovo v Chicagi, da ni bilo v Chicagi pokojnega Kardinala Mundeleina. Pokojni Kardinal je visoko čislal in cenil katoliški tisk. Ko je prišel v Chicago leta 1915. je začel takoj študirati razmere v svoji nadškofiji. Proučeval je z velikim zanimanjem zlasti priseljenec in njihove potrebe. Spoznal je kaj kmalu, kaj jim manjka. O slovenskih razmerah v Ameriki se je temeljito poučil, kakor tudi o gibanju in delovanju vseh strank med nami. Kot vnetega in gorečega slovenskega duhovnika je spoznal še v Brooklynu v č. g. Kazimirju Zakrajšku, poznal ga je tudi kot bojevitiga

časnikarja in publicista. Ker takih agilnih moči v chikaški nadškofiji tedaj ni našel, je o prvi priliki poklical v svojo nadškofijo tedanjega urednika Ave Maria, ponudil mu slovensko župnijo sv. Stefana in ko se je č. g. Zakrajšek ob pomisleku, kaka nasprotstva ga čakajo, obotavljal, mu je ta enostavno povedal: "Jaz bom Vaš škof, ki bom stal za Vami!" In to je tudi storil. Ko so se dvigala vsa mogoča nasprotstva, se je veliki pokojnik vse skozi držal svoje obljube. Tako je pokojni Kardinal pomagal, da je č. g. Zakrajšek preselil tedaj svojo skromno tiskarno v Chicago, iz katere se je potem organiziralo lajično tiskovno ustanovo, ki je začela jačiti z intenzivnim delom katoliško tiskovno fronto in končno uspela, da so katoliški Slovenci v Ameriki dosegli toliko potreben slovenski katoliški dnevnik, ki izhaja še danes.

Tako smo bili deležni velike pomoči od Kardinala Mundeleina tudi katoliški Slovenci v Ameriki. Bi ne bilo njega, bi morda nikoli ne dosegli, kar se je doseglo v tem oziru med nami. Katoliški Slovenci smo mu dolžni v tem oziru velike zahvale.

Naj ga Vsemogočni v čigar službi je bil vse življenje ta odlični velezaslužni princ Kristusove cerkve na zemlji obilno nagradi s krono neminljive slave, ki jo daje onim, ki so je vredni in ki si jo zaslužijo!



"ZA SLOVO"

Pueblo, Colo.

Rev. Cyril Zupan O.S.B. Starosta slovenskih duhovnikov v Ameriki, eden izmed najbolj poznanih pionirjev zapada, ustanovnik in župnik slovenske župnije Marija Pomagaj v Pueblo, Colorado, zapušta po dolgi 48 letih plodonosnega in trudopolnega dela, svojo lepo urejeno župnijo Slovenec in Hrvatov v Pueblo, Colo., ter odhaja v svoj zaslužni pokoj, v opatije Sv. Križa, v Canon City, Colo.

Rev. Cyril Zupan O.S.B. je bil rojen v vasi Srakovlje, farara Predoselje na Gorenjskem dne 17. aprila 1862. Ljudsko šolo in gimnazijo je dovršil v domovini, in kot 18 letni mladenci se je po nasvetu monsignorja Toma Zupana in opata Ločnikarja podal v novi svet v Ameriko. Oreharjev Jože, (Hišno in krstno ime) je stopil sedaj v opatijo sv. Janeza v Collegeville, Minn. V nekaj letih je dovršil modroslovne in bogoslovne študije, in bil dne 24. oktobra 1886 posvečen v mašnika, kjer si je izbral za duhovno ime, ime Cyril, ter stopil v red sv. Benedikta.

Kmalu po novi maši je bil poslan kot slovenski misijonar po raznih krajih Minnesote, in leta 1891 pa v prvi obišče Slovence po državi Colorado. Zopet se povrne dve leti pozneje to je leta 1893. Obišče tedaj vse slovenske kolonije v Colorado, mudil se je med njimi tedaj nad dva tedna. Ker so se Slovenci tedaj v trumih selili iz stare domovine in prihajali v to zapadno državo Colorado, je uvidel tedanji Opat Ločnikar iz opatije Sv. Janeza v Minn., potrebo stalnega duhovnika za slovenske izseljence v Colorado, in je zato mesto odločil, da se tja preseli mladi slovenski menih

father Cyril Zupan. Tako je prišel mladi Rev. Cyril Zupan na zapad v mesto Pueblo, kjer je ustanovil slovensko župnijo MARIJE POMAGAJ. Dolgi 48 let je father Zupan modro vodil to slovensko župnijo na zapadu. O njegovem požrtvovalnem in plemenitem delu se bo še pisalo, ko pride čas zato.

Njegova dobra dela, kar jih je storil za slovenski živelj v Ameriki se ne dajo poplačati s zlatom. Hvaležen je Father Zupan-u za njegovo iskrenost in požrtvovalnost, vsak Slovenec, ki je imel le količkaj opravila z njim. Vzgojil je nam skoro tri generacije, in sedaj po skoro pol stoletja plodonosnega dela odhaja v svoj zaslužni pokoj. Niti verjeti nismo mogli, da se kaj takega zamore zgoditi, toda zgodilo se je, tako so določili Father Zupan sami. Leta so prišla, in zato so prepustili gospodarstvo velike slovenske župnije v Pueblo, Colo., svojemu izbranemu nasledniku, ki so ga sami vzgojili in pripravili za duhovski stan, Rev. Anthonyu Roitzu O.S.B., ki vemo, da bo našo faro vodil modro in v zadovoljstvo vseh faranov.

Dne 15. oktobra zvečer se bodo zbrali naši farani, v naši školski dvorani na Eilerskem vrtu, k velikemu poslovnemu banketu, ki bo prirejen v počast in v slovo našemu dušnemu pastirju, kateri nas zapušta po dolgi 48 letih. Pričakuje se, da se udeleži tega poslovnega večera v počast Rev. Zupanu veliko število naših pionirjev. Prostora bo za kakih 300 ljudi, vstopnice se že sedaj lahko dobi, ali v farožu, ali pa v prodajalni pri John Germ-u. Cena vstopnic na banket je \$1.00 za osebo. Vstopnic se ne bo prodajalo po hišah do zadnjega, to pa zato, da se da priložnost,

VIDI KRASNO SLOVENIJO

Chicago, Ill.

Krasno izdelan barvasti film, katerega bo kazal John R. Palandech, kateri vodi jugoslovanski radio program vsako nedeljo od 1. do 2. popoldne in ki je ob enem poznani časnikar, v narodni dvorani na 9620 So. Commercial Ave. So. Chicago v nedeljo 8. oktobra, je najlepše izdelan in najbolj tehnično izpopolnjen barvasti film ki kaže lepoto Slovenije. Tako izpopolnjena barvasta filma še ni bilo v tej deželi, kot je ta. Film obsega štiri motovila (reels) in kaže mnogo važnih pokrajin Slovenije. Med drugimi ljubljansko univerzo, narodno galerijo, krasen Tivoli park in veliko drugih zanimivih krajev se bo vrstilo pred očmi gledalcev. — Vožnja po avtomobilskih cestah mimo vinorodnih krajev, je krasna. Slovenska jezera kot Bled, Bohinj, dalje: Kamniške planine, Julijske alpe, Kranj, Brdo, vse to so krasni kraji, zlasti sedaj v svoji jesenski obleki, v kateri se kaže vsa lepota tega raja na zemlji. Na filmu je upodobljeno resnično življenje Slovencev, nič izumetničenega, vse naravno. — Tisoče ljudi, oblečenih v slikovite narodne noše, bote videli na tem filmu. Nobeden Slovenec naj ne zamudi teh krasnih prizorov, ki so bodo vrstili na platnu. Nedelja popoldne 8. oktobra, bo ena sama slika lepote in umetnosti, na kateri poleg drugega nastopijo tudi radio umetniki. Zvečer, po oderskem programu bodo v nameček še narodni plesi. Zlasti Slovenci so vabljeni, da tega ne zamudijo.

R.

KAJ PIŠEJO NAŠI FARMARJI Z WILLARDA

Willard, Wis.

Ti prešmentana para. Pred nekaj dnevi smo se potili kot ob julijski vročini, danes ko to pišem se pa že stiskamo okrog toplih pečic, kot bi se že bližali božičnim praznikom. Posledice te nagle izpremembe so se že pokazale. Nekateri že muči neljubi prehlad, drugi jamrajo za grla, tretji se zopet vlečejo za nosove. Poleg teh nadlog ima v hladnem vremenu še revmatizem na človeka vse bolj razmah. Pa to je še le začetek. Kaj še le bo? Vendar, če nas upanje ne vara, ne bo prehudo, ko se te nadležne starke zime malo bolj privadimo, popreje ko stopi v akcijo.

V soboto 23. septembra sta se v naši cerkvi poročila Frank Tratar, ki je kot zauber chikaški fant prišel na Willard in na škodo tukajšnjih počasnih fantov utrgal cvetko s polja članic Marijine družbe gđc. Katarino Jeras, hčerko tukaj dobro znane in priljubljene družine Mr. in Mrs. Valentin Jeras. Svatba se je vršila na domu nevestinih staršev, za plesateljine pa v cerkveni dvorani, kjer so bili številni prijatelji ženina in neveste vsestransko postreženi. — Mlademu paru želimo obilo sreče

Nič mu ni rekel. — Janez je ubil okno in je imel zaradi tega z očetom daljši "pomenek." Ves nesrečen pride k mami.

"No, kaj pa ti je rekel oči zaradi ubitega okna?"

"Ali naj zmerjanje izpuštim?" zastoka Janez.

"Da."

"Potem mi pa ni nič rekel."

Nevodno. — Ptici ti bodo spet vse seme pojedli. Zakaj na postaviš na njivo strašila?

Žena: "Saj sem zmerom sama na njivi."

Mali oglaš. — Tone vrni se! Klavir je prodan. Angela.

in božjega blagoslova.

Te dni se mudi v naši naselbini že znani večni popotnik redovni brat Antonin iz Lemonta, Ill. Takoj ob njegovem prihodu ga je naš g. župnik postavil kot gospodarja in začasnega hišnika v župnišču in ob enem bo tudi obiskal tukajšnje rojake v svrhu naročnine na list "Ave Maria." Bratu Antoninu želimo mnogo vsestranskega uspeha.

Dne 23. septembra je preminul tukaj dobro poznani slovenski farmar Mr. Joseph Ula. Pokojni se je rodil pred 56 leti v Begunjah pri Cerknici. V Ameriki je bival 37 let. Tukaj zapušta žalujočo soprogo Mary ter šest odraslih otrok: Joseph ml. v Ohio, Edie in Alice na domu, Mary omožena Hribar, obe v Chicago, Ill. Matilda je pa izučena bolničarka v Californiji. Potem zapušta enega vnuka in enega brata v Milwaukee, Wis. ter enega brata v Lorain, Ohio. V stari domovini pa zapušta še živoče mater in eno sestro. Spadal je v društvo sv. Družine št. 136, KSKJ., katerega člani so še v častnem številu udeležili njegovega pogreba, ki se je vršil v sredo 27. septembra s sv. mašo v cerkvi sv. Družine in od tam na farno pokopališče sv. Družine. Preostalim naše globoko sožalje, pokojnemu pa večni mir in pokoj.

Poročevalac

Oglaš v Amerikanskem Slovencu imajo vedno uspeh.

NASLOVI

diplomatskih predstavništav Jugoslavije v Ameriki

Poslaništvo Jugoslavije
Legation of Yugoslavia
1560 — 16th Street
Washington, D. C.

Jugoslovanski Konzulat:
Consulate General of Yugoslavia
745 Fifth Avenue,
New York, N. Y.

Consulate General of Yugoslavia
840 N. Michigan Ave.
(6th floor)
Chicago, Ill.

TARZAN IN SLOVOVI LJUDJE

(77)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je kralj Phorus ležal na tleh, kamor ga je bil vrgel Tarzan, je s strahom gledal v hladne sive oči svojega skoro nagega nasprotnika, ki je stal pred njim in se sklanjal čezenj, držeč njegov lastni z Menofrino krvjo oskropljen meč nad njegovimi prsmi. "Ne ubij me," je prosil tresoč se strahu.

"Sajpo povej kaj hočeš," je v smrt-nem strahu nadajeval kralj Phorus, ki se je bil neupadljivo streznil: "in dobiš boš vse, česar si poželiš." "Jaz si vzameam kar hočem sam, tebe pa ubijem, če se le zgaš." je odvrnil jezo Tarzan. Nato je šel in zaprl vrata ter se vrnil nazaj k jetnikoma.

Najprej je Tarzan prerezal vezi Woodu, nakar mu je rekel: "Reši vezi Gonfalo." Medtem ko se je Wood ukvarjal z Gonfalo, je Tarzan zavezal usta kralju, ki je ležal na tleh. Ravno je bil skončal z delom, ko je nenkrat zaslišal od zunaj drsajoče stopinje. Ustavil se je sredi sobe in poslušal.

Poslušal je Tarzan stopinje, ki so se blizale in upal, da bodo šle mimo vrat. Vedno bližje je nekdo prihajal po hodniku, nato obstal pred vrati. Tudi Tarzan in Gonfalo ter Wood so obstali, zadnja dva v strahu. Tedaj so se menkrat vrata odprla. Wood je odskočil, Gonfalo pa v strahu zavpila.

POZOR!

Pogled na številke poleg našega imena. Ako ti je naravnost pekel, obnovi jo in pomagaj listu!

SMRTNI ŽARKI ŠE NE RAZNAŠAJO SMRTI

Že dolgo razburjajo tehnične krogove vesti, da se je tu ali tam posrečilo iznajti "smrtne žarke", ki na daljavo ustavljajo stroje, povzročajo eksplozije in ubijajo ljudi. Toda ako si zadevo ogledamo od blizu in pod vidikom današnjih tehničnih možnosti, se nam pokaže, da je najbrž še daleč čas, ko bo mogoče na daljavo ustaviti kak stroj zoper voljo njenega upravljalca. Radio pač dokazuje, da je stvar "v načelu" ali teoretično možna, obenem pa spet prav radio dokazuje, da se praktično "smrtnih žarkov" še ni treba bati, ker pač niso — smrti. Prijatelje tehničnih novosti kaj rado zapelje radijski sprejemnik, ki nam dan za dnem kaže, kako z lahkoto se energija nevidno prenaša na velike daljave. Kaj rado ob tem opazovanja uide izpred oči, da je energija, ki jo sprejemnik ujame, silno majhna v primeri s tisto, ki jo je bilo treba pognati v eter ozračja. Četudi bi oddajna postaja delovala z energijo 500 kilovatov, niti najbolj občutljiv sprejemnik ne ujame toliko energije, da bi premaknila najmanjše peresce. Največji del vse v ozračje vrzene energije se razkropi na vse strani neba. Le delce te energije ujame sprejemnik, in še te je treba za zvočnik okrepi.

Tu je največja težava "smrtnih žarkov", zlasti pod vidikom vojskovanja. Noben sovražnik ne bo nastavljal posebnih anten in ojačevalcev, da bi ujel nevidne žarke, ki prinašajo konec njegovemu letalu ali ladji. Nasprotno, ako bi se kaj takega bal, se bo obdal z vsemi mogočimi sredstvi, da mu te nevarne energije ne bodo mogle blizu. "Smrtni žarki", kakor so danes na glasu, ne prenašajo energije, ampak le — "signale". Ako v letalu postajajo sprejemnik, ki oddaja slaba znamenja sprejema, ojači in potem sproži kak sklopilo, ki v stroju napravi "kratek stik" ali zažge eksplozivno snov — potem se pač more z gibanjem bomb z oddajne postaje smrti žarkov pahnuti kako letalo pod oblakov na tla. Toda — v letalu mora biti sprejemnik! Na tem načelu sloni brezžično vodstvo ladij in letal, ki danes že ni nobena skrivnost več, toda to še daleč niso — smrti žarki.

Smrtni žarki torej zahtevajo čisto drugih poti. Treba je prenesti energijo, ki posili uniči električne zveze, raztopi kovine ali v telesu ustavi življenjske funkcije. Taki žarki bi morali iti v ozračje po čimbolj ozki poti, da se ne razprše na vse strani. Danes pa niti najboljša oddajna postaja še ne more poslati skozi ozračje kak tak pravi žarek. Valovi se takoj ob oddajniku razprše in v obliki ljujaka, ki je čimdalje širši, gredo skozi ozračje. Tudi na kratke razdalje ni mogoče radijskih znamenj poslati tako, da bi jih ne mogel ujeti nihče izven črte med oddajno in sprejemno postajo. Ako bi se uspeli izven črte med oddajno in sprejemno postajo. Ako bi se uspeli izven črte med oddajno in sprejemno postajo. Ako bi se uspeli izven črte med oddajno in sprejemno postajo.



Automobilski industrijalec Henry Ford, ki je prisel na konvencijo Ameriške legije, ki se je vršila zadnji teden v Chicagu. Slika kaže, ko Forda pozdravlja prejšnji načelnik legije, S. F. Chadwick.

RAZNE ZANIMIVOSTI

ANEKDOTA

Skladatelj Eugen d'Albert je bil majhne postave, toda velikega formata kot kompozitist in klavirski virtuoz. Zaradi njegove majhne postave so ga marsikje prezrili, dokler ni so vedeli s kom imajo opraviti. Nekoč se je d'Albertu narodil otrok. Oče se je osebo napotil v urad, da naznani rojstvo novega občana. Tam so mu dali tiskovino, ki jo je moral izpolniti. Uradnik je pregledal izpolnjeno tiskovino in se je ustavil pri razpredelnici za poklic.

"Kaj ste napisali tukaj?" je vprašal umetnika.

"Glasbenik," je odvrnil d'Albert.

"Meni vendar ne boste tvežili takšnih izmišljotin," ga je narahnil uradnik kajti videl sem vas na lastne oči, kako ste nosili kolomaz v roki, da ste mazali tramvajске tračnice.

HITROST LASTOVKE

Večkrat so že razni znanstveniki poskusili dobiti dokončen odgovor na to vprašanje, pa vedno le s približnim uspehom. O najnovejšem takem poskusu poročajo iz Turina, kjer so štirje naravoslovci napravili ta poskus na treh lastovkah. Ker so pri tem ravnali z vso točnostjo in vestnostjo, bo najbrž izid ostal za daljšo dobo kot dognan. Vze-li so iz gnezda tri mlade lastovke, ki se bodo letos prvič preselile preko morja in so torej baš v polni moči. Vsaki so pritrtili na nežne nožice majhne pločevinaste znamke, po katerih so jih ob povratku spoznali. Nato so jih v zaboju z avtom prepeljali proti jugu. Ob 3 in 3 minute so zaboj odprli in lastovke so se takoj vzdignile v zrak. Ko so dosegle višino 200 m, so nekaj časa krožile nad krajem in ko so se znašle, so se spustile v smeri proti svojemu domačemu kraju. Ob 3.49 in 3 sekunde so planile v svoje domače gnezdo. Ker znaša oddaljenost med obema krajema točno 158 km in so lastovke preletele to razdaljo v 46 minutah, so povprečno letale s hitrostjo 218 kilometrov! To pa je hitrost, ki tudi pri letalu pomeni lep uspeh.

KOPEL ZA DOLŽNIKE

Iz Hajderabada poročajo o čudni metodi, ki jo uporabljajo za zamudne dolžnike v tem kraju. Netočne plačilne dolgov in davkov ženejo na povelje nizama na plažo, kjer jih izpostavijo najhujšemu soncu. Ta kopal ni posebno prijetna, ker znaša temperatura na soncu do 50 stopinj Celzija. Zamudnik mora stati na soncu tako dolgo, dokler se ne izjavi pripravljenega plačati ves svoj dolg.

"HIŠA SOVJETOV"

V Moskvi so začeli z gradnjo jeklenega nebotičnika, ki se bo imenoval "hiša sovjetov." To bo — kakor napovedujejo — najvišje poslopje na svetu. Segalo bo v višino 415 m! Na vrhu tega moskovskega nebotičnika bo 100 m visok kip Ljenina, ki se bo videl 70 km naokrog.

BOLNIK SE PELJAL NA OPERACIJO

Iz Stockholma poročajo: V švedsko bolnišnico v Ludviku je nadavno prispel sanitetni voz, ki ga je bolnik sam vodil. Šofer je ležal v avtu na nosilnici.

Pacienta je bilo treba s 30 km oddaljenega posestva prepeljati k operaciji. Kmalu, ko se je avto začel premikati, se je zgodila nesreča, pri čemer je bil šofer hudo ranjen. Pacient je vstal z nosilnice in se vsedel na mesto šoferja h krmlu in je hudo ranjenega šoferja sam zvelkel na nosilnico, vzel je njegov plašč in začel šofirati. Pa je rešilni avto le srečno prispel v bolnišnico. Pacient je bil čez pol ure nato operiran, a šofer čez eno uro kasneje.

STOLETNICA LEKSİKONA

Letos je preteklo sto let, odkar je izšel prvi zvezek Meyerjevega Leksikona v Lipskem. Od tedaj do sedaj je ta zavod izdal že 49 leksikografskih del. Meyer je ustanovil v Leipzigu bibliografski zavod, ki je začel zbirati gradivo za veliko delo o vseh panogah ter je l. 1859 izdal prvi zvezek svoje enciklopedije, ki je postal pod imenom "Meyers Leksikon" znan po vsem svetu. Kakor pišejo sedanji časopisi, jih je ta tvrdka od začetka do sedaj poslala v svet 23 milijonov zvezkov!

NAPOLEONOV MEČ

Moskovska "Večerna pošta" je poročala, da je po naključju neki krojač iz Moskve našel meč, ki ga je svoj čas nosil Napoleon Bonaparte. Meč ima ročaj iz damaščanskega jekla ter nosi v francoščini: "Napoleon Bonaparte, prvi konzul francoske republike." Držaj meča ima okras, ki predstavlja levjo glavo ter je delo rezbarja Boutteja iz Versaillesa. Ta meč je Napoleon iz hvalečnosti poklonil knezu Suvalovu, ko ga je knez spremljal na otok Elbo ter mu posodil svoj suknjič, v katerega se je skrčil, da ga niso spoznali.

KARDINAL PRIPOROČA SKLENITEV MIRU

Londonderry, Irska. — V svoji pridigi zadnjo nedeljo je tukajšnji kardinal MacRory priporočal, naj bi se takoj sklenil mir, češ, da bi bil sedanji mir bolj pravičen kakor pa pozneje, ako se vojna nadaljuje do konca. Ako se namreč pusti, da bo šla vojna do skrajnega konca, potem bo mir, ki bo sledil, "mir zmagovalca", ki ne bo po kardinalovem mnenju pravičen.

NATANČNI MERILEC

Švedski inženjer Abramson je v Eskilstuni, švedskem "jeklenem mestu," zgradil instrument, ki mu je dal ime mikrokator in s katerim lahko točno izmeri najmanjše stvari nad "velikostjo" dveh stotistotink milimetra. Instrument temelji na preprostem principu in je velike važnosti za rabo v industriji.

POSLSUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

NE BO TI V ŠKODO — ČE ZVEŠ!

EVROPSKA DRŽAVA, KI SE NI SE NIKDAR VOJSKOVALA

Evropska država, ki še ni prišla za orožje! Tega človeka skoraj ne bi mogel verjeti, ko pa je Evropa zlasti v tem stoletju tako zelo bojevit. Vendar imamo v Evropi državo, ki še ni prišla za orožje, vsaj v času, od kar je samostojna. To je dežela, pomaknjena proti severu, precej vstran od vseh evropskih zmešnjav — Norveška.

Dokler je Norveška imela skupnega kralja s Švedsko, je bila pogosto deležna vojnih "dobrot", saj so bili Švedi nekdanji bojevitosti in so večkrat posegali v notranje zadeve države, koder imajo danes besedo drugi. Ko pa je Norveška leta 1905. razglasila svojo samostojnost, je prišla do spoznanja, da je bolj pametno trgovati, kakor pa vihreti orožje, ker pri taki stvari ni nikoli jasno, kdo bo tepen.

Norveška je eden redkih, ki se lahko pohvalijo, da jih niti svetovna vojna naše bojaželjne celine ni potegnila v svoj vrtnec in da ji ni bilo treba okušati vojnih dobrot. Tudi danes je oddoljena, da jo vse skupaj nič ne briga, zaveda pa se, da bo treba dobre volje, če se bo hotela tudi danes izogniti vojni vihr, ker dežela je bogata na rudah, ki jih potrebuje vojna industrija, poleg tega pa ima še trgovsko mornarico, ki je upoštevanja vredna.

Zlasti dejstvo, da je bogata na rudah, je lahko povod, da se bo morala otepati takih, ki jim tega primanjkuje. Ker na tem svetu ni nič trdnega, se tudi ona za vsak morebitni primer pripravlja na obrambo in upa, da se bo s pomočjo zveze vseh severnih držav mogla uspešno braniti.

Seveda se ustroj njene vojske še daleč ne more primerjati s kako drugo državo. Tam večina regrutov ne služi vojaškega rokka več kakor dobra dva meseca. Vrhovni poveljnik te "vojne si-

"le" je general Kristian Raake. Politika in vojska v Norveški nista tako strogo določena pojma kakor v drugih državah in je na primer general Raake obenem predsednik odbora radikalnih socialistov v pokrajini Akerhus. Njegov vojaški sodelavec je podpolkovnik Rasmus Hatledal, šef generalnega štaba in profesor na visoki vojni šoli. On se sicer zdaj ne bavi s politiko, včasih pa je bil predsednik zveze kmečke mladine.

Norveška vojna mornarica in vojno letalstvo, ki je določeno predvsem zato, da brani norveško nevtralnost, sta na odlični stopnji. Vrhovni poveljnik norveške mornarice je kontra-admiral Edvard Diesen, poveljnik letalskih sil pa je polkovnik Thomas Gulliksen, ki se izvrstno spozna na tehniko in si je pridobil diplomo višje letalske šole in diplomo za gradnjo letal.

Ko se je po študijah vrnil na Norveško, so mu poverili nadzorstvo v tovarni, ki je delala za potrebe norveške vojne mornarice in letalstva, pozneje pa je postal ravnatelj tovarne v Kjelleru, ki zaposluje na tisoče delavcev.

Danes opravlja posle "generalissima" norveške zračne sile, obenem pa je občinski svetovalec v mestecu Sketsmø, kjer živi.

"Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" sta lista, brez katerih bi ne smela biti nobena slovenska družina!

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1501 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

Svetovno vojno so prespali!

KDO? Tisti, ki niso čitali časopisov. Yes, na skrajnem koncu severne Švedije, so poročali časopisi, da je neko pastirsko selo šele dve leti po svetovni vojni zaznalo, da se je vršila skoro 4 in pol leta svetovna vojna 1914—1918. To se pravi, VOJSKO SO PRESPLALI!

VAŽNE NOVICE prespi vsak vsak dan, kdor ne čita in ne zasleduje dnevnega časopisa.

VI GOTOVO NOČETE zamuditi nobene novice o sedanji vojski, ki divja v Evropi. Gotovo nočete, da bi ne bili informirani dnevno tudi o položaju, v katerem se nahaja vaša stara domovina.

VI GOTOVO NOČETE zamuditi, da bi ne bili poučeni točno o vseh zakonih in postavah, ki se tičejo mogoče vaše starostne pokojnine, brezposelne podpore in o drugih važnih zadevah, o katerih se zakoni in postave pogosto spreminjajo.

VSE TO SE TIČE VAS! Vaše zadeve so to in v vašem interesu je to, da ste o vsem tem dnevno poučeni, da se ne bi vam radi nepoznanja zakonov in postav škoda godila.

V VAŠEM INTERESU je torej, da ste naročeni in da čitate dober in zanesljiv slovenski dnevnik

'Amerikanski Slovenec'

ki bo vas o vsem dnevno informiral o vseh političnih, vojnih in vseh dogodkih in novicah tu v Ameriki in stari domovini. Naročite si ga še danes! Stane letno \$5.00; za pol leta \$2.50; za četrt leta \$1.50. — Za Chicago, Kanado in Evropo letno \$6.00; za pol leta \$3.00; za četrt leta \$1.75. Naročnino pošljite na:

Uprava "Amerikanski Slovenec"
1849 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS



SLOVENC V JOHNSTOWN, PA.

iskreno vabljeni

na veselico

ki jo priredi

Društvo Sv. Štefana,

štev. 187, KSKJ.

V soboto, 7. okt., zvečer

Pričetek ob 8.30. — Vstopnina 25c.

Igral bo JOE KOROCIN orkester in bo dovolj zabave za stare in mlade.

Uljudno vabljeni,

ODBOR.

Tatenbah

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal Dr. O. Ilanig

Ko sta prišla domov, odložila plašče ter sedla k mizi, je grof Thurn veselo razpoložen rekel:

"Tatenbah, jaz sem vesel in srečen, vedno ti ostanem hvaležen, ker si me vzel seboj na ta večer."

"No, kaj pa je posebnega v družbi teh ljudi," odvrne malomarno Tatenbah, "kar se mene tiče, bi ne bil šel, v sedanjih prilikah pa smatram za potrebno, da idem med nje, ker se bliža čas."

"Kakšen čas, kaj hočeš s tem reči," vpraša grof Thurn.

"Velike stvari se pripravljajo, ti pa seveda imaš vse druge misli. Meni se celo zdi, da si pregloboko pogledal ne samo v kozarec, ampak tudi v lepe Monikine oči."

"Da, da, uganil si," pritrdi živahno grof Thurn, "lepšega dekleta na svetu ni, kakor je pisarjeva hči, presrečen sem, da sem jo spoznal."

"Se li s tem zadovoljiš," vpraša porogljivo Tatenbah, "poznam te namreč od druge strani."

"Seve, seve, dragi, to se razume, da ne bom samo gledal lepe golobice, biti mora moja, cela moja."

"To je tvoja stvar, saj si v tem strokovnjak," odvrne grof Tatenbah zbadljivo. "Je res, toda v tem slučaju ne vem, kje in kako bi se lotil, ker sem v tem mestu več ali manj tujec; pomagati mi torej moraš ti."

"Ha, ha, ta je dobra, to bi bilo romantično, ko bi ti jaz moral pomagati loviti golobice. Naredi to sam, za me bi to v sedanjih prilikah bilo prenevarno."

"Zakaj," vpraša grof Thurn hlastno. "Jaz rabim sedaj ljudi za svoje namene, in ti so v resnici dalekosežni."

"Kakšno je to namigavanje, povej mi vse," reče grof Thurn ter primakne svoj stol bližje k svojemu gostitelju.

"Prišel je pravi čas, da se o tem pogovoriva," odvrne grof Tatenbah z bolj tihim glasom, "mislim sem o tem že večkrat s teboj govoriti, danes je najlepša prilika, zato..."

"Radoveden sem, kaj mi imaš povedati," poseže vmes grof Thurn.

"Stvar je važna, a tudi nevarna. Zato mi prizeji že v naprej, da o tem molčiš, ako ne stopiš z menoj v zvezo."

"Prisezem, pa zahtevam protiuslugo, da pomagaš tudi ti meni," odvrne grof Thurn, dvigne tri prste desne roke, nato pa seže grofu Tatenbahu v roko.

"Torej velja, sedaj pa poslušaj," reče grof Tatenbah tajinstveno.

Razložil je vse, kaj nameravajo ogrski ter hrvatski plemenitaši, uporabljajoč nezadovoljnost, ki vlada med ljudstvom in stanovi zaradi ravnanja dunajskega dvora. Razodel je v splošnem, kakšne načrte imajo in kako jih hočejo izvesti. Pokazal je prijatelju tudi listino, s katero se je zavezal biti zarotnikom zvest.

Grof Thurn je gledal nekaj časa, kakor da bi izpočetka vsega ne razumel, se pogladil po čelu, nato pa je rekel:

"V resnici velike stvari, ki jih mislite izvesti, pa tudi nevarne, a kljub nevarnosti zapeljive. Če se vam načrt posreči, ste na konju."

"Da, na konju in svobodni ter neodvisni," vzplamti grof Tatenbah, "dolgo sem omahoval, naposled sem se odločil, saj se

mi obljublja vojvodski prestol in še nekaj višjega."

Grof Thurn je pozorno poslušal svojega prijatelja, skoraj ni mogel verjeti, da je to nekdanji omahljivi Tatenbah.

Čez nekaj časa ta nadaljuje:

"Takšen je sedaj položaj. Skrbno se pripravljaj od vseh strani, da se izvede naš načrt. Rabimo pa še pomoči, posebno s Primorskega, in ti bi bil za to kakor ustvarjen."

"Jaz," se začudi grof Thurn, "o tem bi se dalo dvomiti. Kako pa naj bi sodeloval?"

"Nikakor se ne ponižuj, saj vemo vsi, da si vpliven. Vsled svojega čina kot deželni glavar goriški boš najboljši mogel posredovati med nami ter beneško republiko, kjer imaš dosti vplivnih znancev in prijateljev."

"To je res," meni grof Thurn, "toda kaj imam od tega, stvar je nevarna."

"Na nevarnost ne smemo misliti in je tudi ni. Pa če bi tudi bila, se ne da pritrjevati s tem, kar se nam obeta — svobodni bomo, neodvisni bomo. Ko bo Zrinjski kralj Ogrske in Hrvatske, jaz vojvoda Štajerske, sprejmeš tudi ti svoj delež: delal boš, kar boš hotel, vse, kar si do sedaj napravil hudega, bo izbrisano ter pozabljeno. Ali veš, prijatelj, kaj to pomenja?"

"Da, razumem, jako zapeljivo je vse."

"Ne samo zapeljivo, doseglo se bo vse, verjamim mi. Zato pa pristopi k naši zvezi, če hočeš sebi dobro, če ne, pa idi na Dunaj. Tam se ti lahko pripeti, da ti pristrižejo peruti in namesto, da bi se veselil življenja, boš vzdihoval med temnimi zidovi."

"O, grozno, tega nikdar," vzdihne grof Thurn vidno preplašen, saj je imel dosti na vesti.

"No, vidiš, ali se misliš odreči svoji Moniki, za katero se je vnelo tvoje srce?"

"O, Monika, moj vzor, moja zvezda! Reci, kaj naj storim za te, povej mi!"

Grofu Tatenbahu se razjasni lice. Ves radosten vstane ter stopi k železni omari, jo odklene ter vzame iz nje velik pergament.

"Tukaj videš, dragi, tu je zapisano besedilo pogodbe, katero skleneš z menoj. Vpostaviti je samo tvoje ime. Torej podpiši in stvar je urejena."

"Kako se glasi vsebina pogodbe," vpraša grof Thurn ves vznemirjen.

"Evo, poslušaj," reče grof Tatenbah ter vzame pergament v roke, ga razgrne ter počasi prečita vsebino:

"Jaz Karol grof Thurn prisegam pri živem in večnem Bogu, ki me je iz nič ustvaril, presvetlemu gospodu Ivanu Erazmu grofu Reinsteinu in Tatenbahu, da mu bom zvest in vdan do zadnje ure življenja ter ga bom podpiral v njegovi sreči ter vseh njegovih namelih, kolikor bo v mojih močeh, tako z nasvetom, kakor z dejanjem in ga ne bom zapustil v sreči in nesreči ter ga ne izdal, če tudi bi šlo za moje življenje. To je tako gotovo, kakor mi naj Bog pomaga ter njegov svet evangelij. V potrdilo tega sem lastno-ročno podpisal to listino."

"To torej zahtevaš od mene. Zanašam se na te, da boš tudi ti držal besedo."

(Dalje prih.)

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Mlada žrtev Ljubljance

Nedavno je utonil pri Podpeči še ne prav dvanajst let stari Anton Šuštar iz Podpeči. Zahrbna Ljubljanka ga je v poletni vročini izvalila v svojo hladilno valovo, iz katerih objema se ni več pokazal.

Dva nesrečna padca

Progovni delavec Ivan Matjaš iz Krčevine pri Ptujju in Janez Bolkovič, 7 letni viničarski sin, sta nesrečno padla in se močno pobila, da so morali oba spraviti v bolnico.

Nepreviden vlomilec

V neki gostilni v Šiški je policija našla dva sumljiva postopaka. Previdno sta moža postavila v lokal, toda moža sta takoj razumela, da velja ta obisku njima. Eden je takoj planil na dvorišče, preskočil ograjo in že je bil na prostem. Drugi, ki je bil nekoliko preveč pod vplivom alkohola, ni bil tako spreten in so ga prijeli. Je to že dolgo zasledovani Štefan Verle, ki je nedavno v Hrašah pri Radovljici na Gorenjskem vlomil pri nekem posestniku in odnesel za nekaj tisoč obleke, denarja in drugih vrednosti.

Smrten padec

V Leopoldovem kamnolomu v Šoštanju je bil že nekaj mesecev zaposlen 61 letni dela-

vec Vinko Zajc, ki je lomil kamenje. Kamnolom je pa poln nevarnih strmin in tako je prišlo do nesreče. Zajc je visoko v skalovju vrtal luknje za dinamit in ko se je z nevarnega kraja odpravil opoldne h kosilu, je nenadoma omahnil, strmoglavil kakih 30 metrov globoko na kup kamenja, kjer je obležal ves krvav in v nezvesti. Samo za trenutek se je še zavedel, nakar je zopet padel v nezvest, iz katere se ni več prebudil.

Žrtev dela

V Hutterjevi tovarni v Mariboru se je ponesrečila delavka Marija Sadek, ki je bila zaposlena pri snovalnem stroju. Bila je tako neprevidna, da se ji je nitka navila okrog prstov in stroj je tako potegnil roko do komolcev med valje. Delavko bi stroj vso potegnili med valje, da ni priskočil še pravočasno neki delavec in stroja ustavil.

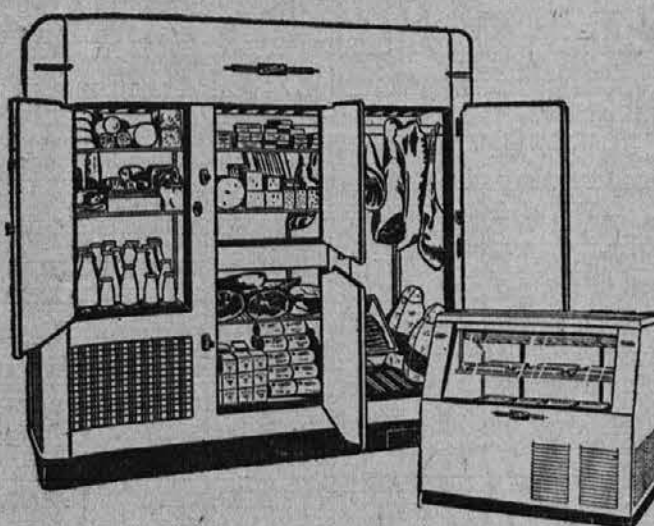
Napaden

Ko se je 26 letni posestnikov sin Adolf Steiner iz Zalca vračal neke noči proti domu, sta ga nenadno napadla dva neznanca in mu zadala sunk z nožem v levi kolk. Odpeljali so ga v celjsko bolnico.

Najnovejši vesti najdete v dnevniku "Am. Slovenec"!

Popolna ELEKTRIČNA Refrigeratorska Postrežba

za vsak biznes na drobno!



★ Ne pustite, da bi vas staromodna refrigeracija oropala kupčij in dobička. Napravite si zdaj načrt, da instalirate moderno opremo, ki vam bo hranila denar.

Brez stroškov ali obveznosti bo kateri naših refrigeracijskih inženirjev vam z veseljem dal nasvet glede vrste opreme električne refrigeracije, najbolj primerne za vaše potrebe.

Telefonirajte za to postrežbo zdaj. Poizvedite tudi glede našega 24 mesečnega plačilnega načrta za instalacije električne refrigeracije.

Telefon RANdolph 1200, Local 2143

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

72 West Adams Street

Pisano polje

J. M. Frank

Od časa do časa se G. Molek hudo shuduje nad — dogmami. Vedno se ne more pripraviti le s stalinovci, ali pisati o poljskih kolonistih, in roba gre baje na živce, ko so menda ljudje tako zaplankani, da se mora pisati o "Zaplankani pameti." Poleg tega je še sigurno, da si bodo čitatelji "Prosvete" pogladili brade in pogladili ali potrepkali na pleča tudi pisatelja, in celo stalinovci bodo le pritrdili. Alston, pri dogmah se začena zaplankana pamet.

Naštevaj dogem celo vrsto, pa je hudo hud na — katoliške dogme. Righto. So razne dogme, vsaj po označbi so, za-me obstajajo le verske dogme, in je to le, kolikor so strogo katoliške verske dogme. V najožjem pomenu mora dogma obsegati objektivno resnico. Človek resnico lahko odkloni, ne pride do resnice. Odtod razkoli v cerkvi, o katerih govori G. Molek, in piše, kakor bi bil razkol dokaz, da bi ta ali ona verska dogma ne obsegala resnice. Socialisti so se razklali, odšli so od njih komunisti, toraj je razkol dokaz, da pri socialistih ni resnice. Kam je šla — pamet? Razkol je bil in postalo je pravoslavlje. Dejstvo je tu, in slovanska zgodovina se je oblikovala prav radi tega dejstva, in do razkola je prišlo radi — dogem, in dogma pomeni baje "zaplankano pamet," in radi take zaplankane pameti je še danes razkol, in prav v Jugoslaviji bi bilo pred nedolгим časom prišlo kmalu do civilne vojne. Ali bi bilo kaj takega mogoče, ko bi bila dogma le zaplankana pamet? Razni ocvirki so le Molkova jeza.

Zaplankana pamet. V svet prizna, da je Sir James Jeans velik znanstvenik, in sam G. Molek ne more prehladiti znanstva, v čemur sem z njim, ako gre za objektivno znanost. Pa pravi Jeans: "Vesoljstvo je le velikanska misel neskončnega Boga." Da je Bog, je dogma, in Jeans prizna to dogmo, toraj bi imel — zaplankano pamet. Planke bodo neke drugje.

Vidim te dni, da slovanska Rusija pošilja bratu Hitleru orožje in za želodce. Pakt, kaj ne? Leta 1914 že so govorili Nemci o slovanski noči. Tedaj ni šlo, ker vsaj dva Slovana, Rus in Srb, sta bila skupaj. Tedaj so Poljaki hoteli ustanovljati legije zoper Ruse. Žal, da morda ni šlo drugače, ker v Varšavi so bili oholi Rusi. Prišlo je celo do nekega slovanskega dneva. Nastale so nove slovanske države. Imenitno. Ampak že jutri je bil prepri radi par vasi, in pred par dnevi so paradirali v Varšavi, da so dobili Teščin, in danes paradiira tam Hitler. Ruski Slovani so postali mongolski sužnji, in kolikor je

Listen to and Advertise over

PALANDECH'S YUGOSLAV RADIO

Rock Songs and Music

Tamburitza Orchestra

Station WWAE, Every Sunday 1 to 3

536 S. Clark St., Chicago — Har. 3006

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Našim naročnikom in vsem rojakom Slovincem v Pullmanu in okolici na južni strani Chicage sporočamo, da je sprejel zastopništvo za naše liste naš znani rojak Mr. Martin Golobič, ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Amerikanskega Slovenceca," in za mesečnik "Novi Svet," kakor tudi za oglase za oba lista in sprejemati naročila za knjige naše knjigarne. Vsem rojakom ga toplo priporočamo, da mu gredu na roko pri delu za dober tisk.

Uprava A. Slovencev in Nov. Sveta

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas po dnevi in ponoči. Imamo tudi vsakršno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street,

Sheboygan, Wis.

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglasite pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue

CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK "AMERIKANSKEGA SLOVENCECA" IN PRODAJALEC HIŠ.

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road, CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!